

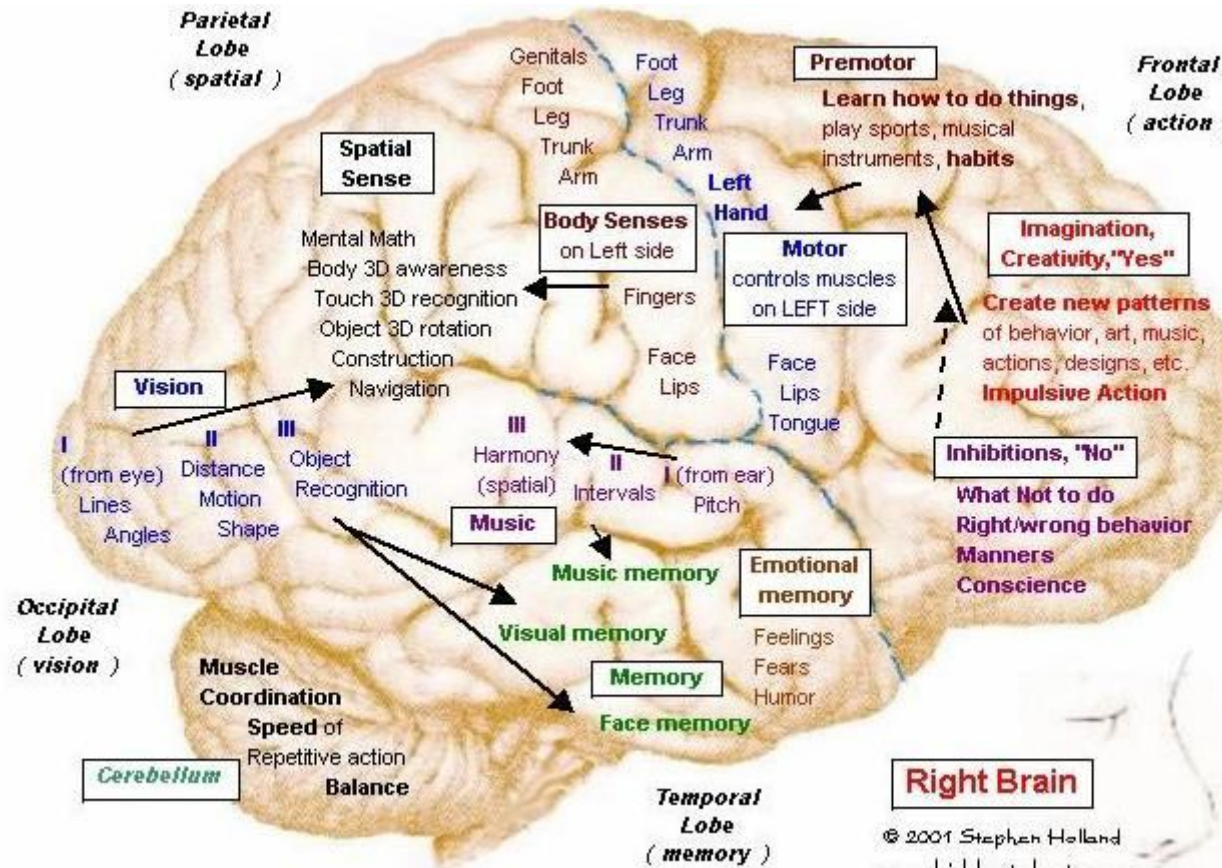
KOMBINIRANE OBRAVNAVE PRI OSEBAH PO NEZGODNI POŠKODBI MOŽGANOV

Gordana Vogrinc, dipl. del.ter.,
Danielle Jagodic, dipl. fizio.,
Vesna Bunderla, prof. def.,
14.3.2007, Teden možganov

Nezgodna poškodba možganov (NMP)

- Je glavni vzrok smrti in invalidnosti med mladimi, ki s svojimi hudimi posledicami prizadene vse ravni bivanja poškodovanega, njegovih bližnjih in širšo družbo (V. Košorok, 2005).
- Pri poškodbi možganov nastanejo različne kombinacije poškodb možganskih struktur in možganovine (K. Malia, A. Brannagan, 2005)

Nezgodna poškodba možganov (1)

TELESNO PODROČJE

- oslabeledost mišic
- povečan/ zmanjšani mišični tonus
- slaba koordinacija gibanja
- težave pri načrtovanju posameznih gibov
- senzorične motnje
- motnje ravnotežja
- odsotnost selektivne gibljivosti

KOGNITIVNO PODROČJE

- spominske težave
- težave s pozornostjo in koncentracijo
- težave s procesiranjem posameznih informacij
- težave s percepcijo
- težave z govorom

Nezgodna poškodba možganov (2)

IZVRŠILNE FUNKCIJE

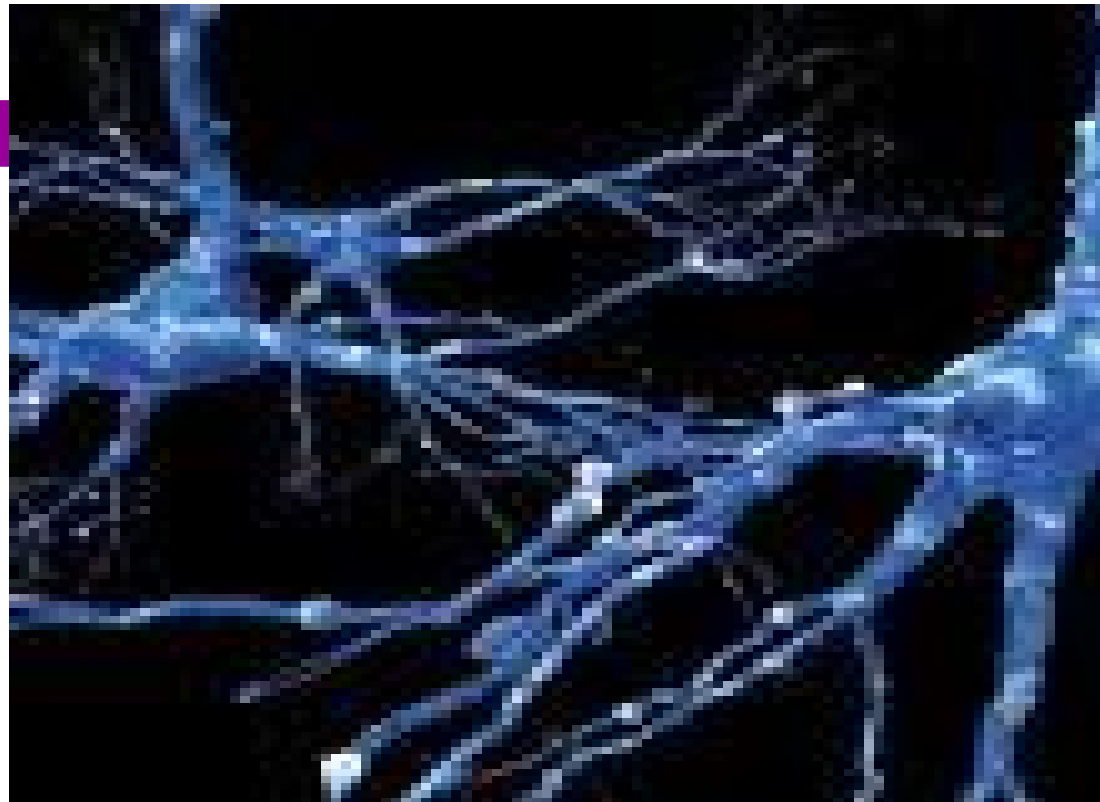
- določanje ciljev
- načrtovanje
- organiziranje
- fleksibilnost pri reševanju težav

PSIHOSOCIALNO PODROČJE

- osebnostne spremembe
- razdražljivost
- čustvena labilnost
- nihanje razpoloženja
- zmanjšanost zanimanja za druge
- sebičnost
- anksioznost / depresija
- seksualne težave

Plastičnost možganov

- Doživljenjska sposobnost reorganizacije in prilagajanja nevronske poti v procesu učenja in pridobivanja izkušenj.
- Obstajata dva načina spreminjanja možganov z učenjem (Durbach, 2000):
 - Spremeni se notranja zgradba nevrona, predvsem v področju sinapse,
 - Poveča se število sinaps med nevroni

Učenje

Izkušnje povzročijo relativno trajno spremembo v posameznikovem znanju ali vedenju.

Motivacija in uspeh

- neuspeh ➡ pomanjkanje sposobnosti ➡ ni odgovoren ➡ sram, zadrega ➡ umik, slabši uspeh
- neuspeh ➡ pomanjkljiv trud ➡ odgovoren ➡ občutek krivde ➡ angažiranost ➡ uspeh se izboljša

- Občutek kontrole nad lastnim učenjem.
- Vloži več truda.
- Večje samospoštovanje, večja samopodoba.

Celostni pristop

INTERDISCIPLINARNO DELO

- Sestajanje članov tima na rednih timskih sestankih z namenom določanja **skupnih ciljev** rehabilitacije in reševanja **tekoče problematike**

Celostni pristop

KOMBINIRANA OBRAVNAVA

- Kombinirana obravnava je **istočasna obravnava** z dvema ali več terapevti hkrati
(delovni terapevt / fizioterapevt, delovni terapevt / specialni pedagog, fizioterapevt / specialni pedagog),
s **ciljem** zmanjšanja omejitev in doseganja najvišje stopnje funkcijske samostojnosti, predvsem pri osebah s težko motorično oviranostjo in nizkimi kognitivnimi sposobnostmi.
(Blanton S.,Porter L.,1999)

Cilji kombiniranih obravnav

- Da oseba po npm spozna v čem je uspešna
- Kje ima težave
- Da načrtuje, organizira izvedbo aktivnosti
- Pozorna na izvedbo aktivnosti
- V primeru neuspešnosti se zaveda težav in išče način rešitve

Funkcijska aktivnost

Aktivnosti dnevnega življenja:

- Osnovne aktivnosti
- Kompleksne aktivnosti

Učenje aktivnosti

- Razlika med izvedbo in učenjem aktivnosti.
- Izvedba aktivnosti je lahko spontana.
- Pri učenju aktivnosti je oseba aktivno udeležena.

Učenje funkcijske aktivnosti

RAZUMEVANJE NALOGE

IZVEDBA NALOGE

REŠEVANJE NASTALIH TEŽAV

VAJA

POVRATNA INFORMACIJA

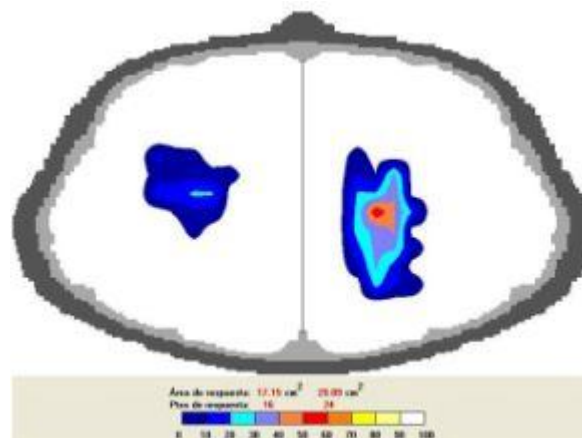

Fig. 1 Behavior of brain hemispheres through evaluation with Trascranial Magnetic Stimulation before the application of treatment

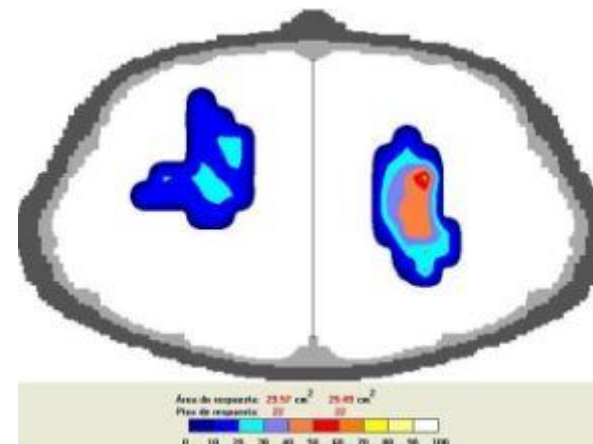

Fig. 2 Behavior of brain hemispheres after the treatment was over. One can observe the increase of activity in the affected hemisphere and reorganization of the healthy one, a fact attributed to the stimulation received through IMNS.

Učenje funkcijske aktivnosti pri kombiniranih obravnava

- Kognitivna faza ali začetna faza
- Asociativna ali vmesna faza
- Avtonomna ali končna faza

Kognitivna ali začetna faza

- Določitev aktivnosti
- Določitev cilja
- Določitev kraja, časa in načina izvedbe

Kognitivna faza

Cilj: Pripraviti si mandarino za malico

Kognitivna faza

Asociativna ali vmesna faza

- Trening aktivnosti
- Spreminjanje komponent okolja

Med izvajanjem aktivnosti ocenjujemo:

- Izvedbo same aktivnosti
- Uporabljene strategije
- Prilagajanje strategij na spreminjajoče se aktivnosti in okolje
- Motorične, senzorične in kognitivne okvare, ki omejujejo izvedbo,
- Spremembe okvare med izvajanjem.

Glede na ocenjevanje spreminjamo učno situacijo:

- Spremenimo cilj aktivnosti
- Spremenimo aktivnost samo
- Spremenimo način izvedbe aktivnosti
- Spremenimo okolje
- Povečamo motivacijo.

Asociativna ali vmesna faza

Avtonomna ali zaključna faza

- Izboljševanje hitrosti in učinkovitosti izvedbe
- Namensko vključevanje različnih dejavnikov
- Prenos terapije iz kliničnega okolja v zunanje okolje

Pozitivne izkušnje uporabnikov

- Primerljivost z realnim življenjem
- Povečana motivacija
- Povečana samozavest
- Zadovoljstvo uporabnika
- Kakovost življenja
- Izboljšava kognitivnih sposobnosti
- Izboljšava koordinacije in ravnotežja
- Izboljšava fine in grobe motorike

Pozitivne izkušnje terapevtov

- Večje in kakovostnejše sodelovanje med terapevti različnih strok, večje medsebojno spoštovanje
- Večja motivacija za delo
- Kakovostnejše sodelovanje z uporabnikom in njegovimi svojci
- Večja samozavest terapevta
- Terapevt pridobi na lastni ustvarjalnosti, izkušnjah, znanju,...

Negativni vidik kombiniranih obravnav

- Negativna stran kombinirane obravnave je, da je več terapevtov hkrati z eno osebo po NPM. Glede na zdajšnje normative zavarovalnice pomeni to »višji strošek zdravljenja«, ki ga zavarovalnica ne krije.

“To learn is to change.
Education is a process that
changes the learner.”

“Učiti se pomeni spremeniti se.
Učenje je proces, ki spreminja učenca.”

George Leonard

